

За нашу і вашу волю!

ПРАДМЭНЬ

№ 3

СТУДЗЕНЬ 1990 г.

Выданьне Лепельскай аб'яднанай групы падтрымкі БНФ „Адраджэньне“

СЯБРЫ!

Вялікае вам дзякуй за ўвагу да "Праменя". Мы задаволены, што ён карыстаецца такім поштам. А ў гэтым сьведчаць лісты з розных канцоў Беларусі. У другім нумары выступілі сябры з Наваполацку ды Бабруйска. У гэтым — слова двум гомельцам. Раёны ж "Ленінскі сьцяг" падкохваю нас тым, што ў першым нумары "Праменя" усяго 4 аўтары, адзін зь якіх схваўся за псеўданімаў /дарэчы, ва ўчарашняй раённай газэце №150, у чатыры разы большай за "Прамень", аж... 5 аўтараў, адзін зь якіх аглядальнік ТАСС/. Цяпер жа мы ня можам зьмясьціць лісты ўсіх жадаючых. І не крыўдуйце, калі ласка, лепельцы, што займаем мейсца ў невялічкім "Прамені" допісамі зь іншых рэгіёнаў. Ведайце, што наш "Прамень" чытае ўся Беларусь. І нам аднолькава балюча чужы і пра хваляваньні Пётры Місьнікі зь Лепелю, і пра пакуты Віктара Раманенкі зь Гомелю. Толькі вы не адчайвайцеся, шчыце. Ня ў гэтым, дык у наступным нумары свой ліст абавязкова ўбачыце.

ЖЫВЕ БЕЛАРУСЬ!

АБ МАІХ ПРАВАХ ДЫ МАІМ БЯСПРАУІ І СТАЛІЧНЫМ МІТЫНГУ ВАЧЫМА ПРАВІНЦЫЯЛА

10 верасня ўвесь сьвет адзначаў міжнародны Дзень правоў чалавека. Сьвёня бадай што толькі нованароджаны можа паверыць, што яны ў нас захоўваюцца як нідзе ў сьвеце. А вось што як нідзе ў сьвеце гэтыя правы парушаюцца ў краіне Саветаў — доказуў не патрабуецца, бо савецкі чалавек проста іх ня мае. Ну скажыце мне, на што я сьвёня маю права? На вольнае выказваньне сваіх меркаваньняў адносна існуючай палітычна-бюракратычна-камандна-партыйнай сістэмы — не, бо яны ў мяне "экстрэмістыкі". Друкаваньне ў абласной і раённай першадрукарні — не, бо я недарма. Мітынгаваць — не, бо гэтага ня хочуць улады. Баставаць — не, бо буду звольнены зь працы. Набываць у крамах прамтавары — не, бо іх няма. Ёсьці ўмак — не, бо прылаўкі голыя. Лячыцца — не, бо медыкаменты "выпарыліся" зь лячэбных устаноў. Я ня маю права адзначаць Новы год зь бутэлькай на сьвяточным стале як усе нармальныя людзі, паколькі два талоны на гаралку аддаў знаёмому сантэхніку за дазвол пакарыстацца гэтым валам, бо мой 18-кватэрны дом не абслугоўваецца ніводнай камунальнай службай.

Дык на што я усё ж такі маю права? А ёсьці, ёсьці такая справа. Я маю права ПРАЦАВАЦЬ! Да гэтага мяне ўвесь час заклікаюць партыйныя босы розных рангаў, быццам я калісьці рабіў гэта несумленна. Дык не дармад я, бо меў самыя вялікія перашкоды ў працоўнай дзейнасьці — чарговія адначынкі.

Чаро ж тады мне дні мільёны гінючага людю патрактаты няспынна сыктроўваюць ПРАЦАВАЦЬ? А каб мы паўтыкалі насі ў станкі, дзелавыя паперы, чарцельныя аркушы, капалізацыйныя дэкрэты ці сьвету белага ня бачылі за сваімі працоўнымі справамі, ня ўмешваліся ў стыхію падзеяў, якая апошнім часам абрушыла ўсё сваё разбураючае моц на трыма ўстой партыйна-таталітарнага рэжыму. Працуйце, людцы, працуйце! Атрымлівайце, як нідзе ў сьвеце,

за працу сваю капейкі, на якія ледзь зводзіце каны зь канцамі, а яны, верныя служыць сістэмы, будучы набываць кішэнні шматсоценнымі акладамі, страўнікі — тлустымі кавалкамі са сьпецкармушак.

А як называюць тую кагорту пакутнікаў, якія ня маюць ніякіх праў, апрача права працаваць? Сям'ялей, сям'ялей варушыце зьвітнанаі. Так, так — рабы! Я — раб таталітарнай сістэмы, якая пазбаўлена магчымасьці дэмакратызавацца, якая ня мае будучыні, якая загінаецца па ўсёй Эўропе.

"А ты што, лепш згодзен быць беспрацоўным, як у ІХ?" — спытае ў мяне Сістэма. Адкажу пераказам аднаго абзаца з аднаго артыкула кажанкі апошняй — "Правды". У ім акцэнтавалася, што мы заўжды напайняемся пачуцьцём патрыятызму, працятаўшы, што ў Канадзе беспрацоўе. А ня ведаем таго, што канадскі беспрацоўны атрымлівае дапамогу па беспрацоўю ў два разы большую, чым наш сьпецыяліст, які там працуе. А ў нашым разуменьні наш сьпецыяліст за мяжой грабе палёныя грошы. Дык кім лепш быць — савецкім працоўным ці заакіяўскім беспрацоўным?

А яны яшчэ ўбіваюць мне ў галаву, штоя самы шчасьлівы, самы вольны, самы забяспечаны чалавек на сьвеце. Дзе галовы, дзе мазгі, дзе розум, каб ня бачыць відавочнага, каб верыць у нэнерагоднае, каб сылепа служыць безьперспектыўю.

Такое становішча правоў чалавека ў краіне Саветаў вымусіла сотні тысяч /а мо й мільёны/ людзей выйсьці ў нядзельны дзень, 10 сьнежня, на мітынгі, прысьвечаныя Дню аховы правоў чалавека. На адным зь іх меў задавальненьне прыняць удзел і я. Праходзіў гэты шматтысячны форум простага людю на вуліцы Кастрычніцкай у Менску на вялікім двары Дома палітасьветы.

Здавалася, што марознае менскае паветра награваліць шматлікія бел-чырвона-белыя сьцягі. Вялізняя выва "Пагоні" быццам ахоўвала люд ад нядобрых позіркаў і патаемных мараў сучасных вандаістыкіх сталіністаў, якія сьвёня, несумненна, лятаюць каршунамі над узрушанай грамадой. А грамада сапраўды ўзрушаная. Дружнымі рукапільскамі вітае яна прамоўцаў зь Беларускага Народнага Фронту, бо з вуснаў бээнараўцаў зьлітаюць справядлівыя абвінавчваньні ў адрас апарату і сістэмы, што давалі краіну і рэспубліку да жабрацкага стану, закабалілі овой народ.

Аднагалосна адабраюцца і прымаюцца рэзалюцыі ў ААН і Вярхоўную Раду СССР. Лес рук вырастае над тысячамі галоў пасьля прапановы Зянона Пазыняка прагаласаваць за адмену 6-га артыкулу Канстытуцыі СССР. Супраць няпэўна ўзымаюцца дзье рукі. У неба ўзьлітае задаволены рогат тысячаў ратоў. Утрымалася таксама два чалавекі.

На лобы густ ч кошт можна набыць сабе значок — бел-чырвона-белы сьцяг, самвыдаўскія газэты недармальныя аб'яднаньняў Беларусі і іншых рэспублік.

Добра арганізавалі менскія франтоўцы наглядную агітацыю на мейсцы мітыngu. Паусоцна ўзымаюцца плякаты, вісяць інфармацыйныя паведамленьні аб дзейнасьці БНФ і РСБ /Рабочага Саюзу Беларусі/. Хацелі ўжо праісьці не спыняючыся ля непрыкметнага аркуша паперы, як пачуў абуральны галасы цікаўных. Сатрымаўся. Чытаю. І сэрца паступова напайняецца абуреньнем і крыўдай за землякоў нашых. На стандартным аркушы паперы надрукаваны сыгс нека-

...народных депутатов СССР, якая пра-
... за замяненне 6-га артыкулу Канстыту-
... пералік прэзыдэнтаў справядлівай
... — "Ганьба!!!!" А вось узначальваюць яго
... трох "народных абраннікаў" зь Беларусі.
... магу зразумець абвінавачанне "правасіра" рэ-
... Сялодзі і Сялодзі "нашага" прэзідэнта Та-
... Іх корміць 6-ы артыкул. Не гонаваў бы ён
... не было б іх на такіх высокіх пасадах. А вось
... што і выклікала ўсеагульнае абурэнне/за на-
... дэспрытаваўшы сябе пункт Закону прагала-
... заслужаны кампазітар Лучанок? Незразумела!
... хоча такой "павягі" да сябе ад насельніцтва
... Беларусі, якой карыстацца вышэй названым "сацыял-
... напамі? Ох, Лучанок-Лучанок! А я яшчэ ня чаюна па тэ-
... левізару ўважліва слухаю. Цяпер мне зразумела, ча-
... ты прамову рабіў на маскоўскай мове.

Не хацеў мейсца і часу перадаць усе ўражань-
... атрымання на мтынг. Скажу толькі, што на доўга
... ён надаў мне бадзёрасці і настрою. На заключэнне
... ж хачу пакрытыкаваць кіраўніцтва БНФ. У Менск я
... трапіў па іншых справах. І ўжо там даведваюся пра
... мтынг. А чаму б менчукам не паведамаць аб ім пе-
... рэфэрныя групы падтрымкі загадзя? Тады б на бур-
... лівы народны форум патрапіў ня я адзін, а гурт ле-
... пельцаў. І па Лепелю разносілі б праўду аб яго
... праходжанні ня толькі мае вусны.

Падумаўце над гэтым, сябры!

УЛАДЗІМЕР ШУШКЕВІЧ,
кіраўнік ЛАГП БНФ.

ЛІСТ З ГОМЕЛЮ

Дзень добры, незнаёмыя мне але родныя людзі.
Ад усяго сэрца /няхай гэты выраз негалькі і тры-
... вяліны/ вітаю вас аб перамогай у першую чаргу
... над сабой, над тым страхам, які звязаў душы на-
... шых людзей.

Вельмі прыемна, што ў такім маленькім гора-
... дзе як Лепель знайшліся мужныя і сумленныя людзі,
... якія у наш трывожны час ня думаюць аб асабістых
... выгодах, а дзейнічаюць як сапраўдныя сны нашай
... знявечанай Бацькаўшчыны.

Ваша газета — камень, кінуты ўверх. Добра
... б, каб ён не зваліўся на вашыя абмелыя галовы.
Будзьце мужнымі да канца, пакуль нашая Бацькаўшчына
... на сапраўды ня будзе вольнай.

У мяне невялікія сродкі, але я абавязкова па-
... дзялюся з вамі, бо справа, якую вы робіце, патраба-
... ная людзям. Будзьце першымі, бо наперадзе ў
... вас нялігкія часы, цяжкасці. У першую чаргу гэта
... неразуменне і абіякаванне тых людзей, дзеля
... якіх вы стараецеся. Жадаю вам поспехаў. Ганаруюся
... вамі.

Жыве Беларусь!
ІВАН ДАМЦОВІЧ,
ГОМЕЛЬ.

ДА ЧАГО Ж МЫ ЦЁМНЫЯ!

Канфедэрацыя беларускіх суполак звярнула-
... ся да нас, лепельцаў, як і да ўсіх іншых гуртоў
... сядроў БНФ. Прыводжу зварот далікам, без далатко-
... вых каментарыяў. Яны тут толькі залішнімі будуць.

"Адкрыты ліст Канфедэрацыі беларускіх супо-
... лак да Вярхоўнага Савета БССР.

Васіль Хомчанка, публіцыст, падпалкоўнік
... остыцы ў адстаўцы, і Міхаіл Абрамовіч, падпал-
... коўнік остыцы ў адстаўцы, сьведчаць: "у трыцца-
... тны гады ў дэсе, дзе зараз менскі парк Чалоські-
... нчу, забівалі людзей, як і у Куропатах. Артыкул
... пра гэта мелася надрукаваць газета "Літаратура і
... мастацтва" 2.09.88. Але ён быў забаронены. Тады
... гэты артыкул быў надрукаваны ў газэце Латышкага
... Народнага Фронту "Атмода" 2.10.89.

Мы патрабуем надрукаваць артыкул В.Хомчанкі
... у беларускіх рэспубліканскіх газетах.

Мы патрабуем рэспублікаваць афіцыйнае расьсьле-
... даваньне фактаў, выкладзеных у артыкуле.

КЭС Лістапад 1989
Суайчыннікі!

Калі вы салідарныя з намі, пастаўце свае
... подпісы і дашліце гэты ліст у рэдакцыю газеты
... "Літаратура і мастацтва", якая перадае яго ў Вяр-
... хожны Савет БССР. Падзем ніжэй адрас газеты:
... 220300, ГСП, места Менск, вул. Захарова, 19,
... аддзел лістоў і грамадскае думкі. Простым на ка-
... шэрыце пазначыць: "Актыві "Лістапад — 89".

Разам з "Адкрытым лістом" прыйшоў дэкрэт

спэцдальнаму да газеты "Студэнцкая думка", у якім
... з "Атмода" быў перадрукаваны згаданы вышэй вар-
... тыкул Васілі Хомчанкі "Прогулка па парку с про-
... курагором". У ім Міхаіл Абрамовіч расказвае, як
... асабіста ён на "хаду" вазіў зь менскай турмы ў
... пінперашні парк Чалоськінаў на растрэл "ворагаў
... народу" і бачыў, як кулі энкавадзістаў кіалі іх
... у агульныя ямы.

Вядома, мы прыступілі да збору подпісаў пад
... адкрытым лістом. І што ж выявілі гэтай акцыяй?
... Разумеюць, што беларускія ўлады хочаць скаваць
... чарговае выяўленае мейсца злачынства сталінстаў,
... як калісьці даказвалі, што ў Куропатах немцы ра-
... стрэльвалі савецкіх грамадзянаў, інтэлігенты,
... інжынерна-тэхнічныя работнікі, адміністратары,
... начальнікі. Яны, у асноўным, і ставяць подпісы.
... Сьмеда, Сьвядома. А вось рабочы люд Лепельшчыны
... душой за патрабаваньне Канфедэрацыі, аднак пад-
... пісацца адмаўляецца. Маўляў — "пацігнуць", "па-
... содзяць", "арыштуюць".

Людзі добрыя! Дзе вашыя пралетарскія сьвя-
... домасьці, разуменьне? Дакуль жа вы будзеце спаць?
... Дакуль будзеце толькі ўздыхаць, не жадаючы зваро-
... ту тэрору 30-х? Дакуль будзеце дрыжаць перад сь-
... ньняшнімі апаратчыкамі, боючыся зьдзейсьніць
... тое, да чаго заклікае вашае сумленне? І з такі-
... мі як вы Хрушчоў з Брэжневым хацелі пабудаваць
... камунізм, а Гарбачоў зрабіць перабудову? Дудкі!
... З вамі, калі вы не перавыхаваеце сваё засьце сэр-
... ца, ня бачыць нам ні камунізму, ні сацыялізму,
... ні капіталізму. Хаця, не, камунізму ў глухім маў-
... чаньні вы дачакаецеся. Ды толькі ваеннага, які
... сьняны мы называем сталінізмам.

Прачытаецеся, людзі! Спытайце ў сваіх старэй-
... шых знаёмых, бабуляў ды дзядуляў. Можа яны вам па-
... дкажуць мейсца Лепельскіх Куропатаў. Наўрад ці
... нашых землякоў, "ворагаў народу", вазілі на растр-
... рал у Менск. Няхай жа тва засакрэчаныя могілкі
... стануць папярэдняльнем сьняньнімі бюракратам-та-
... талітарыстам раёнага маштабу — выкіньце з гала-
... вы дурныя настальгічныя мары. Звароту да сталіні-
... зму не дапусьцім!

ВАСІЛЬ ШУШКЕВІЧ,
ЛІВЯЧКА ВОД КАЛТАСА "РАДЗІМА".

ДАЖЫЛІСЯ! (ДЫЯЛОГ У ФІЛІІ АШЧАДБАНКУ)

14 сьнежня заходжу атрымаць заробак у філію
... Лепельскага адзядзяленьня ашчадбанка, што размя-
... сьцілася ў адміністрацыйным будынку завода машы-
... цэрань. Запуняю расходны ордэр па-беларуску і
... падаю апэратару — маладой кабеце-прыгажуні.

— У нас так не пішут — "сьнежні", — кажа
... "ашчадніца" ды ове ордэр на дзьве часткі.

— Чаму? — пытаю.

— Не пішут і воў!

— Раствумацьце ж, калі ласка, чаму нельга
... пісаць па-беларуску?

— Можа і можна, не знаю. Толькі я не пони-
... маю, што такое "сьнежань".

— Дзякую. Іншага адказу я і не чакаю. Хацеў
... упэўніцца, — і падаю ордэр, загадзя запоўнены
... на маскоўскай мове.

Грошы атрымаў за хвіліну.

Вось так! Жыві на зямлі гэтай ды ня май пра-
... ва карыстацца яе моваю. Можа таму, што Лепельскае
... адзядзяленьне зьяўляецца філіяй ашчаднага банку
... СССР ???

УЛАДЗІМЕР ШУШКЕВІЧ

Партыйцы перад выбарамі,

У газэце "Ленінскі сьвят" /№149 ад 14 сьнеж-
... ня 1989 году/ надрукаваны праект перадвыбарчай
... пільформы раённай партыйнай арганізацыі. Трэба
... адразу адзначыць, што праграма дужа прыгожая. На-
... столькі прыгожая, што так і згхаціць абцяганамі
... пад час "добрых" застойных часці, калі "грушы на
... вербах расьлі, а ці то манна нябесная сыпалася".
... Вельмі добра адзначана ў праграме, што трэба ра-
... біць. Аднак зусім незразумела, як гэтую бласабоць
... ажыццявіць. Бо які добры дзядзька дасьць сродкі,
... каб дабулаваць і "легендарны" мост, і забытую
... АТС, і закончыць гарадзкі парк, і гэтуйкі накла-
... сьці асфальту. А калі яшчэ ўзбрыдзе камусьці ў
... галаву замяніць у горадзе ўсе парканы ці пусьціць
... пыл ў вочы дарагой забавкай? Як кажуць, хоць і
... без штаноў, але ў капелюшы.

А што казаць вязковым працаўнікам, у якіх
... даўгі хутка будуць большыя за ўсе сродкі вытвор-

часыны большыбы гаспадарак рабну маюць тх на картатэках ад 200 да 700 тысяч рублёў. Такого прыкага знамячына становіцца рабні яшчэ ня ведаю за ўсе гісторыі свайго гаспавання. І гэта будзе працягвацца, бо каманда-адміністрацыйная структура мае надта моцны карані ў рабне.

Праўда, у райкама Ёсьць дужа добрая адгаворка: "экстрэмізм" пераацэньваецца праўдаю. А для функцыянераў усялякі ішадумец — экстрэміст.

Да якога ж узроўню трэба быць неадукаваным, реакцыйным, бездухоўным, каб ня ведаць, што такое экстрэмізм і шукаць яго не ў сябе, а ў рабне. Інакш як цемрашальства такія выразы ў пракце называць нельга.

МІКОЛА БАРАРО

Крык душы

Чуеша руху народнага галас!

Праўда праб"еша, яна пераможа.

Нам завячычалі Куцала і Колаас,

Што беларусам маўчаць больш нягожа..

Сябрамі фронту жадаем мы звацца,

Бо разумеем яшчэ з маладосці:

Супраць застою патрэбна змагацца,

Многа у жылах скапілася злосьці.

Мовы ня выраклісь, матчынай мовы —

Прынялі мы, дарагую, навечна.

Ведаем мы, што за гэтыя словы

Меч у адказ велізарны дамоклаў

Партапарат нам апусьціць на плечы.

Любім свой край і іакутніцу Эсу.

Сёньня ж публічна мы робім заўвагу;

Брудам паліла нас "родная" прэса.

Выперпець здольны абразы, зьнявагу!

Вера Бародзіч.

Лепель.

Сьнежань, 1989.

ВІКТАР РАМАНЕНКА 3-ПАД

ЧАРНОБЫЛЮ!

Ня ведаем, ці добра мы робім, што зьмяшчам твой ліст у "Прамень", бо ты аб гэтым не прасту. Прабач, калі што. Мы ж параўталі і рашылі, што большай шкоды, чым выпала на тваю долю, ён не накліча.

"На днях на саборы групы падтрымкі Народнага фронту атрымаў "Прамень" №1. Прочытаў все от корки до корки. Большое спасибо, друзья, за ваш поистинне титанический труд. Могу представить, сколько усилий потребовалось для издания газеты. Если будет возможность, продолжайте в таком же ключе. Хочется надеяться, что у вас все будет хорошо.

Видно ваш Шушкевич смелый человек, коль не побоялся написать заявление о выходе из партии. С одной стороны я его понимаю и полностью одобряю. В историческом будущем партия, как бы она ни мимикрировала, должна исчезнуть. Такова логика истории. "Жаль только жить в эту пору прекрасную уж не придется ни мне, ни тебе" Некрасов. С другой стороны, если сегодня из партии выйдут все честные люди, кто же останется? Одни взяточники, воры, казнокрады, холопы и прихлебатели? Они ведь и так составляют значительную часть партии. А она ведь "руководящая".

До чего же мы докатимся? И так уже в тупике, а что дальше будет? Чтобы совсем не дать стране скатиться в пропасть, честным людям, наверное, нужно бы ЧИСЛИТЬСЯ в партии хотя бы для того, чтобы выводить на чистую воду перечисленных выше негативных элементов. Впрочем, черт с ними. Раз совесть чиста — это, наверное, важнее.

Малость о себе.

Романенко Виктор Иванович. 1937г.р. Белорус, Беспартийный /к счастью, членом не был — бог милостив, так что совесть чиста/. Инженер-строитель. 30 лет трудового стажа. 10 месяцев безработный /за участие и пропаганду идей Народного фронта/. Хорошо знаком с тем, как заводятся толстые дела в соответствующих органах. Думаю, что если бы очистить всю бумагу в моих делах и использовать на выпуск "Праменя", хватило бы на несколько выпусков. Правда, в лагерь пока еще не отправили, хотя и пыталось несколько раз это сделать. Хорошо чувствую, как эта шайка скрипит зубами, готовая при первой же зацепке отправить туда.

Родился и постоянно живу в Гомеле, когда-то красивом зеленом городе. Сегодня он так же "кра-

сив", но только каменными джунглями, коготью заводов и многочисленных свалок на месте бывших садов и лугов. Прекрасен он также абсолютно "чистой" окружающей средой или чистыми "в пределах нормы" цезием, стронцием, наверное и полонием да всем остальным набором составляющих нейтронной бомбы постоянного действия.

Так что живем не тужим. Наше рабское воеводничество российской аристократии, позволяет нам быть "счастливыми" под прикрытием атомного зонтика, ежесекундно посылающего наши головы ядерным пенем.

Самочувствие так же "нормальное". Вот только со здоровьем "малость" не ладно. Утром, вставая с постели, чувствуешь, как будто бы тебя несколько раз через молотилку пропустили. Болит все — кости, жилы. Малость расхолодился — и как будто бы живой, и опять "счастлив"! Такое же состояние у всех моих родных, знакомых. Только каждый думает, что это только у него одного недомогание: отдохну вот малость, съезжу в отпуск, и пройдет. А оно с каждым днем все "лучше и лучше". Вот так и живем.

От такого обывательства, наверное, в Гомеле и тишина, и благодать. "Шебуршат", правда, иногда некоторые группы БНФ, но не слишком активно. Во всяком случае чиновничья, партийная рать значительно мощнее и довольно агрессивна. Я, например, не знаю, что бы что-нибудь подобное "Прамень" издавалось в Гомеле. Приходится пользоваться "Навигатором БНФ", читать "Атмосферу", "Студенческую думку" и т.п. Не тратить же время на чтение этой брехливой "Правды".

А ципер, сябры, прабачце, што зьвяртаўся да вас не на роднай мове. Сорамна, але ж што зробіш? Адвучылі! Добра хоць тое, што яшчэ чытаць крыху магу па-беларуску. А вось размаўляць — цыжка, ня звыкла.

Не обессудьте — вышло вам по почте 5 рублей. Думаю, что для газеты деньги лишними не будут. Всего вам хорошего! 11.12.89."

ВИКТОР РОМАНЕНКО.
ГОМЕЛЬ.

Покаяние

Лепельская аб'яднаная група падтрымкі БНФ глыбока смуткуе ў сувязі з адыходам у небяшчэ сапраўднага народнага слугі Андрэя Сахарова.

У судбы, как у олиско знакомого, Ваяць ваймы даже миг не смогу.

У тебя — гражданина, ученого

Вся страна в неоплатном долгу.

Недоступна медвежьему слуху

Покаяньем звучащая речь.

Ты прости нас, товарищ по духу,

Что тебя не сумели сберечь.

Умереть за свободу достоин

Кто изгнал из души своей ночь.

Ты прости, благороднейший воин,

Что не смели тебе мы помочь.

Цепи рабства и пути обмана

Не дают древу счастья цвести.

Ты прости за душевные раны

И за путь на голгофу прости.

В круговерти кровавого танца

Закружилась юнца голова.

Ты прости инвалида-афганца:

Не свои говорил он слова.

Словоблудных слуг голос кичливый.

Барский окрик чиновных горил.

Ты прости, что народ молчаливый

От ударов тебя не прикрыл.

Может хватит, страна многоликая,

Многолетия в страхе дрожать?

Потеряли Героя Великого —

Завтра можем себя потерять.

Боль утрат лечат долгие годы.

Уберет время слезы с лица.

Твое имя, как символ свободы,

Будет в сердце народа-борца.

За тот путь, что по терниям пройден,

И за стойкость в неравной борьбе

"За гражданское мужество" орден

Пусть посмертно, но первый — тебе.

БРОНИСЛАВ ГОРСКИЙ.

16 декабря 1989 года.

ЛЕПЕЛЬ.

У канцы таго году сяброў БНФ зь Лепель перадалі да сябе сьведомы супрацоўнікі Беларускага дзяржаўнага заапарату, каб стварыць у іх групу падтрымкі БНФ. Пад час сходкі бязьлітасна наведваў Лосавік, арганізаваў заяўкі, што хопіць та паловаць малых дзяцей — стары прыносіць школу толькі вялікім Дзядзькам, якія часынкам блытаюць грамадзкае са-
оватм. Сапраўды ў фронт. Аднагалосным рашэньнем Сівабароды быў прыняты ў новую групу падтрымкі. А сьвітань ноччу ён заявіўся ў Лепель з просьбай зьмясціць у "Прамень" першую звестку зь лясной глыхамані. З задавальненьнем робім гэта.

«ВІНШАВАНЬНЕ»

ДІРЭКТАРА БЯРЭЗІНСКАГА ЗАПВЕДНІКУ

"Лавані" Станіслаў Язэвіч Вайцьяленак!

Указам Прэздыўму Вярхоўнай Рады БССР ад 27 лістапада 1989 году за "вялікія" заслугі ў разьві-
ццях лясной гаспадаркі Вам прысвоена ганаровае званьне "Заслужаны лесавод Беларускай ССР". Адначасова "віншуючы" Вас, паспрабуем прааналізаваць Вашы "заслугі" за 10 год працы ў заапарату.
Сваё дзейнасьць Вы пачалі з крылатай фразы да працоўных і насельніцтва: "Ня ведаю, як вам, а мне з вамі вельмі лёгка і проста будзе працаваць". Тым самым Вы адразу далі зразумець людзям, што ставіце сябе вышэй іх і абшраецца на нейкія, толькі Вам вядомыя стлі.

Далей Вы ўзяліся за "рэформы". На першае амаль напалову скарацілі штаты заапарату. Прычым рабілася гэта Вашым асабістым рашэньнем, без пададнёнага рабочага камітэту. Такім чынам быў амаль палкам ліквідаваны штат будаўнікоў: з 60-ці засталася 8. Шмат скарачана механізатараў, лесаахоўнікаў. Звольнена па розных прычынах звыш 30 няўгодных Вам ЦР і навуковых супрацоўнікаў. Карэнныя жыхары вёсак вымушаны былі пакідаць свае хаты, бацькоўскую зямлю і ехаць у сьвет шукаць працу. А з тым, хто з Вамі не згадзіўся і не паехаў, Вы павялі жорсткую вайну. Разгнаўшы такім чынам старыя кадры, Вы пачалі набіраць выгядных для сябе людзей, якія гатовы здзейсьніць любое Ваша жаданьне, ня глядзячы на тое, што аўтарытэт тых быў падмоцаны на ранейшых працах. Вядома, паколькі Вы іх прыгратлі, цяпер можаце смела абшрацца на колтшых навчачоў.

Наконтчыўшы з кадрамі, Вы ўзяліся за будаўніцтва. Але тут нічога не атрымалася. Паабяцаўшы людзям адкрыць басейн для купаньня і школьны стадыён, Вы ўклалі ў гэтыя аб'екты дзiesiąткі тысяч рублёў. Нават раённая газета "Ленінскі сьцяг" крытычна выказалася аб гэтым. На сьніжаны ж дзень у напавяржым басейне тэлыкі лягушкам прывольна, а на стадыёне, абнесеным горами сьмецьня, гуляюць... каровы. Далей Вы закончылі будаўнічыя аб'екты, распачатыя старым дырэктарам, і суакарміліся ў архітэктурнай дзейнасьці, нягледзячы на закладзены ў плян і абяцаныя людзям лазьня-прачны камбінат, 10 жылых пабудов і тш. Значна скарацілі і капрамонт, ушчэнт зьнізіўшы яго якасьць.

Затым Вам пачалі шкодзіць аўтамашыны з запчасткамі, і Вы ўзяліся за рэалізацыю іх. Прычым так замятаючы сьляды, што да сьніжаныя дні някія камітэты ня могуць выявіць, куды ўсё дзелася.

Далей Вы прыступілі да выкананьня загаду Ураду аб вырабе тавараў навінага ўжытку і пашырэнні паслуг насельніцтву. Аднак зруб дачных хат, якія Вы так заўзята ўзяліся вырабіць, трапілі ня простаму люду, а пайшлі ў патрэбным Вам кірунку: у Маскву, начальніку Упраўленьня заапарату Д.А. Горыну, у Слуцк Вашаму сявяку па зяцю Л.Н. Ахрамовічу, у Менск адказнаму работніку абкама партыі праз шафэра Чэрніка. Дзгуба, што пракуратура не пажадала прызнаць Вас крiмiнiальным злачынцам за злоўжываньне службовым становішчам і даваць хабару неасраднаму начальніку Горыну ў выглядзе зруб на дачу, стальра-зборшчыка, транспартных паслугаў на іх дастаўку ў сталіцу разам з камандзіраванымі. Увогуле, калі рэч заходзіць аб Вас у раёне цэ вобласці, адказныя краўнікі розных рангаў старацца ня бачыць Вашых злоўжываньняў, за якія трэба даўно судзіць.

Калі заапарату выдзелілі 2 легкавішкі для перадавак вытворчасці, адну Вы "размеркавалі" сябру зяцю В.Н.А. Урамовічу, які на той час вучыўся ў інстытуце. "Угледзеўшы" ім будучы перада-
втка, а другую аддалі галоўнаму ляснічому Высоц-

каму, які перад гэтым працаваў ІАЗ-69 за 10000 рублёў/калісьні куні/ не ў заапарату за тысячу і адрамантараў за дзяржаўныя сродкі. Сапраўдны перадавікі засталіся ні з чым.

Вырашаючы свае інтарэсы, Вы зьяняважліва пачалі адносіцца да мясцовага насельніцтва, ня ўлічваючы яго патрэбы. У адказ у рэспубліканскія і саюзныя органы і друк пашыліся скаргі, зьявіліся халаткі ў Маскву. У заапарату рынуліся камітэты. Аднак іх Вы гаспаіна сустракалі на карцоне /былой дачы Беларускага Ураду/ на возеры Плаўна і ў іншых месцах, смачна частавалі. У выніку ўсе камітэты як у часці застою так і зараз на Вашы махлярствы глядзелі скрозь пальцы. А калі хто і спрабаваў прыцягнуць Вас да адказнасьці, вымушаны быў адмовіцца ад сваіх намераў пад ціскам Вашых ушывовых сяброў.

Потым Вам карцону на возеры Плаўна стала не хапаць, і Вы задумалі пабудову асабістай дачы ў Ніўках, выселіўшы адтуль сем'і ляснікоў. Забраўшы сродкі з капрамонта жылфонду, Вы кінуліся ўзводзіць шэраг пабудов, прызначаных для прыёму і забавы высокапастаўленых асобаў /шкоўная лазьня, зарыблены вадаём са злучальным каналам, пракадзеным са шматлікімі парушэньнямі заапаратнага рэжыму/. Калі на сходзе ў сакавіку 1989 году ад Вас заапрабавалі тлумачэньня, зь якой мэтай адбудаваны Ніўкі, Вы борзда заявілі, што там будуць жыць тэхнікі-лесаводы, якіх аж 15 запрасілі з Палацкага ляснога тэхнікуму для фармаваньня атраду па барацьбе з парушальнікамі заапаратнага рэжыму. /трэба зразумець — адб'раць ягады ў бабулек, бо іншыя парушэньні ў значна большых памерах робіцца Вашымі гаспаінамі і сябрамі, якія з Вашага дазволу прыязджаюць у заапарату на машынах/. Ды вось казус, на запытаньне тутэйшых людзей дырэктар ляснога тэхнікуму адказаў, што Вы ніколі не зьявіліся ў навуковую ўстанову за такой колькасьцю лесаводаў. Вы нахлусілі. Кардон Ніўкі застаўся ў Вашым асабістым карыстаньні. Нікому доступу туды няма.

А ўспомніце сакавік 1989 году. Сход працоўных заапарату і мясцовых жыхароў доўга рукапляскае прапанова аб Вашым зьяўленьні і выказу Вам недаверу. Аднак Вы нават не чырванееце, бо вельмі упэўнены, што і на гэты раз за Вас заступіцца Вашыя высокапастаўленыя начальнікі, Вашыя ўплывовыя сябры. Да гэтага часу яны хаваюць Вас ад суду, якога Вы даўно заслужылі.

А ліст у ЦК КПСС і Дзяржамапрыроды СССР? Болей як 30 подпісаў стаяла ў ім. Але і тут Вас выратавалі сябры, у тым ліку Горын, якому Вы адвезьлі дачу ў Маскву.

За дзiesiąць год самаўладзьдзя Вы нічога не зрабілі ні для лясной гаспадаркі, ні для заапаратнай справы. Аб гэтым яскрава выказаліся вядомыя вучоныя ў вартыкуле "Неспкойно в заапаратніке" /"Советская Белоруссия", чэрвень 1987 году/. Ды іншыя крытычныя вартыкулы, якіх шмат было напісана ў Ваш адрас, сьведчаць аб трывожным становішчы ў заапаратным краі.

Дык мяркуйце ж самі: за што Вам прысвоілі званьне "Заслужаны лесавод БССР", пры наяўнасьці столькі недахопаў у працоўнай дзейнасьці? Як кажуць — рука руку мые. І гэтак незаслужанае Вам званьне на сумленьні Вашым і Вашых заступнікаў.

Ці хопіць усё ж у Вас сумленьня насіць гэтак ганаровае званьне?

Па даручэньню групы падтрымкі БНФ Беларускага дзяржаўнага заапарату — ЛЕСАВІК

ВІНШУЕМ

Лепельцаў зь перанясеньнем будаўніцтва загадкавага заводу на Магілёўшчыну. Мясцовыя ўлады лічаць, што праўны ўклад у такое рашэньне ўнеслі франтоўцы. Заапаратны. Аднак нагадаем: мы былі супраць узьвядзеньня прадпрыемства, зьвязанага з радыяцыйнай звычайна завод рэспубліканскага падпарадкаваньня — запрашаем да сябе.

Шчыра дзякуем

беспрацоўнаму Віктару Рамаленку з Гомелю, які ажыраваў на выданьне "Прамень" 5 рублёў.

НАД НУМЛАРАМ ПРАЦАВАЛІ: УЛА ДЗІМІТР ПЕШКОВІЧ І ДА
МІКОЛА БАРАРО. Письме на адрас: 211130, Віцебская вобл., г. Лепель, вул. Ленінская, 10-13, у. Шушкевіч.

ЖЫВЕ БЕЛАРУСЬ!!!